

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim. 26.11.2019

Av. Faruk SARIASLAN
Nevşehir Milletvekili

Tabiat varlıklarının korunması, gelecek kuşaklara aktarılması uluslararası sözleşmeler ve iç hukukumuz tarafından güvence altına alınmıştır. Bu değerler konusunda kamuoyu ve vatandaşlarımızın gösterdiği hassasiyet çevre bilinci açısından umut verici ise de son bir ayda kültür varlıklarına ilişkin hükümet tarafından yapılan düzenleme ve uygulamalar bir o kadar kaygı verici boyuttur.

Göreme Milli Parkı'nın "Milli Park" statüsünün kaldırılması bu konuda atılan kaygı verici adımlardan ilkidir. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nün sorumluluğu altında yürüttüğü çalışmalar neticesinde 1985 yılında UNESCO tarafından Dünya Kültür Miras Listesi'ne Kültürel ve Doğal Miras Alanı olarak alınmış bulunan Göreme Milli Parkı ve Kapadokya 30 Ekim 1986 tarihinde Bakanlar Kurulu kararı ile ayrıca Milli Park olarak ilan edilmiştir. Bugüne kadar Göreme; Milli Park, Doğal Sit Alanı ve UNESCO Dünya Miras Alanı olarak üç yasal statüye aynı anda sahiptir. İçinde yer alan dünyada eşine az rastlanır doğal, kültürel ve tarihsel değerler için getirilen "Milli Park" statüsü 22 Ekim 2019 tarih ve 30926 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 1673 Nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kaldırılmıştır. Gerekçe olarak, Göreme Milli Park alanını da kapsayan daha geniş bir alanın 7174 sayılı Kapadokya Alanı Hakkında Kanun ile koruma altına alınması, dolayısıyla meydana gelebilecek yetki karmaşasının önüne geçmek olarak gösterilmiştir. Farklı illerin idari sınırları içinde yer alan Kapadokya bölgesinin idari bütünlük içinde yönetilmesi bazı eksikliklerine rağmen (özellikle yerel idarelerin planlama, kentleşme, yapı üretimi ve denetimi gibi işlevleri kısıtlanması hariç) olumlu olarak görülebilir. Bununla birlikte Kapadokya Alanı Hakkında Kanun ile belirlenen alan sınırları içinde bulunan, jeolojik miras niteliğindeki "peri bacaları, kanyonlar, vadiler, ören yerleri, yeraltı mağara ve kiliselerinden oluşan" jeositler (doğal varlıklar) ile kendine has biyo çeşitlik içeren alanların bir kez yok edildiğinde bir daha yerine konulması imkansız doğal varlıklarımızdır. Bu doğal varlıklarımızı görmezden gelen bir anlayışla, bu alanları Milli Park statüsünden çıkartarak koruma statüsünü belirsiz hale getirmek veya çıkartmak kabul edilemez bir durumdur.

Yukarıda belirttiğimiz UNESCO Doğal ve Kültürel Miras Alanı sayısı ülkemizde sadece 2 adettir. Bunlardan biri Göreme Milli Parkı ve Kapadokya diğeri ise Pamukkale-Hierapolis'tir. UNESCO miras listelerinin en önemli kriteri benzersiz ve tek olma koşuludur. Yani bu yerler benzersiz ve tekdir. Üstelik dünya üzerinde böyledir.

Kapadokya Alanı Hakkında Kanunu içine alınan alanlar içinde yer alan çok sayıdaki peri bacası, kanyon vadiler, ören yerleri, yeraltı mağaraları, kilise ve yeraltı şehirleri gibi doğal varlık niteliğindeki jeositler ile bölgeye has biyo çeşitliliğin mutlak

Not

korunacak alan statüsüne alınmadan "milli park" statüsünün kaldırılması, bu alanların imar rantı ve talanına yol açacaktır.

Düzenleme üzerinde henüz bir ay gibi kısa bir süre geçmesine rağmen bölgenin bazı turizmcilerin baskısı ile imara ve yapılaşma açıldığı bilgisi verilmektedir. Özellikle önümüzdeki yıllarda bölgenin jeopark statüsüne alınarak jeo turizm yoluyla insanlığın kullanımına açılması göz önüne alındığında, çok sayıda doğal varlığın bugünden ranta ve talana kurban edilmesi acilen engellenmelidir.

Kültür ve tabiat varlıklarımızla ilgili diğer bir tehdit ise Ankara Kızılcahamam Belpınar Fosil Yataklarına İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesidir.

7.11.2019 tarih ve 30941 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 1746 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi İle "Ankara İli, Kızılcahamam İlçesi Sınırları İçerisinde Bulunan Belpınar Fosil Yatakları Doğal Sit Alanının Koruma Statüsünün Yeniden Değerlendirilmesi Sonucunda Alanın Kesin Korunacak Hassas Alan Olarak Tescil ve İlan Edilmesi Hakkında Karar" yayınlanmıştır. Karar ekinde, kuzey yönünden-güney yönüne doğru beş yama halinde arazinin krokisi ile bunlara ilişkin koordinatlar verilmiştir.

Yeryüzünde nadir rastlanan, dünyamızın jeolojik geçmişinde çok önemli bir olayı, süreci veya belli bir zaman aralığını temsil eden, bu özellikleriyle yerkürenin uzun geçmişi için kanıt durumunda olan bu kaya topluluğu, stratigrafik istif, fosil, mineral, yapı, yer şekli, mağaralar, şelaleler gibi jeolojik miras niteliğindeki yapı ve oluşumların korunması ve gelecek nesillere aktarılması elbette önemlidir. Bu konuda alınan karar da olumlu gibi görünmesine rağmen karar ekinde yer alan koordinatlar jeoloji haritaları üzerine yerleştirildiğinde farklı bir bölgeye denk düşmektedir. Kızılcahamam'ın Belpınar Mahallesi (köyü) Işık Dağı'na yakın bir yerde ve bütünüyle andezit kayaların üzerinde bulunmaktadır. Andezit türü gibi magmatik kayalar içinde fosil bulunmayacağı açıktır.

Balık-Yaprak-Böcek fosillerini bulunduran tortul istif, volkanik kayaların jeolojik ve topografik olarak altında, Beşkonak mahallesi (köyü) sınırları içindedir. Bunlar laminalı şeyl olarak bilinen killi kireçtaşları seviyeleri içinde bulunmaktadır. Ayrıca, Ankara ili sınırları içerisinde Kızılcahamam-Çamlıdere Jeopark Projesi kapsamında, Beşkonak Fosil yatağı ile birlikte Abacı Peribacaları, tarihi Sey Hamamı, Mahkemeağcin tüfleri ve yeraltı şehri, Taşlıca Gelin Kayası değerlendirilmesi gereken başlıca jeositler olarak tanımlanmış ve kısmen tescil edilmiştir. Bunlara ilaveten Güvem Bazalt Sütunları, Çamlıdere-Pelitçik Silisleşmiş Fosil Ormanı, Taşlıca Kaplumbağa Kardeşler, Balıca Bazalt Sütunları, Nallıhan renkli kaya istifi gibi çok sayıda alanın ise korunmaya değer alanlar oldukları bilinmektedir.

Sonuç olarak, 1746 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile ilan edilen alanın andezitik kayalardan oluşması nedeniyle içerisinde herhangi bir fosil yatağının bulunamayacağı, yer, konum ve koordinat bilgilerinin yeniden gözden geçirilerek Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin düzeltilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Benzer şekilde Gümüşhane İlimizde Dumanlı Köyü Taşköprü Yaylasında bulunan Dipsiz Göl, tabiat varlıklarının nasıl yok edildiğine ilişkin üçüncü örnektir. Yaşananlar 12 bin yıllık bir değer sorumsuz ve hukuk bilmez idareciler elinde 5 gün içinde nasıl yok edildiğinin acı bir örneğidir. Bu anlamda Göreme Milli Parkı-Kapadokya

2020

ve Ankara Kızılcahamam Beşkonak Fosil Yataklarına acilen sahip çıkılacak önlemler alınmalıdır. Ayrıca Dipsiz Göl gibi doğal varlıkların yok olmasının önüne geçilmelidir.

Bu bağlamda;

- 1- Kızılcahamam İlçesi Sınırları İçerisinde Bulunan Beşkonak Fosil Yatakları Doğal Sit Alanının korunmasına yönelik olarak alınan kararların ekinde yer alan yer ve koordinat bilgilerinin doğruluğu neden kontrol edilmemiştir? Bu konuda çalışacak teknik ekip mi bulunmamaktadır?
- 2- Kızılcahamam İlçesi Sınırları İçerisinde Bulunan Beşkonak Fosil Yatakları Doğal Sit Alanının Koruma bölgesi planında farklı bölgenin koordinatlarının yer almasının başka örnekleri var mıdır? Farklı koordinat verilmesi durumu bir yanlışlık mıdır? yoksa bilinçli yapılmış bir uygulama mıdır? Bölgenin rantta açılmasına izin verecek bir sonuca sebep olma ihtimali akla gelmektedir. Bu konuda ihmali olanlar hakkında bir idari ve adli soruşturma açılacak mıdır?
- 3- Uzmanlık gerektiren bir alanda yöneticilik yapan bir bürokratin 12 bin yıllık bir gölün içinde Roma dönemine ait bir buluntu olmayacağını bilmemesi mümkün müdür? Bunu bilecek bilgi ve mantığa sahip olmayan il müdürü hangi özellikleri nedeniyle bu göreve atanmıştır?
- 4- Gümüşhane İl Kültür Müdürü İlahiyat Fakültesi mezunu olmak yerine kültür veya alanında eğitim almış biri olsaydı ülkemizin önemli doğal ve kültür değeri olan Dipsiz Göl yok olmaktan kurtarılamaz mıydı?
- 5- Yurt çapında görev yapan İl Kültür ve Turizm Müdürlerinin eğitim durumları nedir? Kaç tane İl Kültür ve Turizm Müdürü mesleğiyle ilgili alandan mezun olmuş ya da mesleki liyakat sahiptir? Bu tür geri dönülmez zararların yaşanmaması için bu atamaları gözden geçirmek gerektiği bağlamında bir çalışma yapılacaktır mıdır?
- 6- Göreme Milli Parkı ve Kapadokya hangi gerekçelerle milli park statüsünden çıkartılmıştır? Bu alanın koruma alanından çıkartılması taraf olduğumuz uluslararası anlaşmalara aykırı değil midir?
- 7- Kapadokya Alanı Hakkında Kanun ile Kapadokya Alan Sınırları içine dahil edilen Göreme Milli Parkı'nın, Alana ait üst ölçekli planlar ve uygulama imar planları dahi hazırlanmadan alelacele milli park statüsünden çıkarılmasının gerekçesi nedir?
- 8- Kapadokya Alanı sınırları içinde 22 Ekim 2019 tarihinden sonra bu bölgede imar ve yapı izni verilen yerler var mıdır? Bu izin ve çalışmalar kimlere verilmiştir? Bu bölgede bulunan kültür ve doğal varlıkların zarar görmemesi için tüm dünyada olduğu gibi içerdiği peri bacaları, kanyonlar, vadiler, yeraltı mağaraları, ören yerlerinin tek tek belirlenip tescil edilmesinden ve kesin korunacak alan statüsüne alınmasını planlamakta mısınız?

2007

- 9- Kapadokya alan sınırları içinde kaç maden işletmesine ait ruhsat bulunmaktadır. Son günlerde maden ruhsat sahası verilen veya maden ruhsat sahasını genişleten kişi veya kurum var mıdır? Varsa kimlere verilmiştir. Maden ruhsat sahaslarında yapılan işletmeler, bölge içinde yer alan doğal varlıklara zarar vermekte midir?
- 10-Kapadokya Alan yönetimi başkanlığına kim atanmıştır? Aldıkları ücret ve ne kadardır. Uzmanlık alanı nedir?
- 11- Tüm dünyada peri bacaları, derin vadiler, kanyonlar, yeraltı mağaları gibi çok sayıda jeolojik varlığı içeren alanların yönetimi konusunda yetkin jeoloji mühendisleri görev alırken, Kapadokya alan yönetimi başkanlığında, yönetici konumda veya çalışan kaç jeoloji mühendisi bulunmaktadır?
- 12-Kapadokya alan sınırları içinde kaç adet doğal varlık statüsüne haiz öge tespit edilmiştir. Bunların sınırları belirlenip, korunması için tescili yapılmış mıdır.? Doğal varlıkların tespitine yönelik herhangi bir çalışma var mıdır?
- 13-Sadece ülkemiz için değil, dünyanın ender jeolojik güzellikteki oluşumlarına sahip Kapadokya alanını, "jeopark" olması yönünde herhangi bir çalışma yürütülmekte midir? Kapadokya bölgesini "jeopark" ilan etmeyi düşünüyor musunuz?